

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1972

BRNO 1973

⁹ Rudolf Hikl, Štěpán z Dolan, Práce odboru společenských věd Vlastivědného ústavu v Olomouci č. 12, Olomouc 1966, 24.

⁷ StA Brno, fond E 6, sign. G a 11, fol. 8a—b; fond G 11, č. 675, fol. 7b—8a; fond G 11, č. 909, pag. 97—101; fond G 12, sign. I 74, fol. 15a—16a.

⁸ Dnes je značná část rukopisů z Dolan rozřazena ve sbírce Státní vědecké knihovny v Olomouci (Eduard Petrů, Regionální prvky rukopisů a jejich význam pro literární historii, Knihovna, Vědeckoteoretický sborník 1962, Praha 1962, str. 59—78). V okrouhle sedmdesáti rukopisech, uložených dnes ve Státní vědecké knihovně v Olomouci, které uvádí Petrů, jsou díla z dolanské (1388—1425) i olomoucké (1425—) éry kláštera Dolanské kusy můžeme určit např. podle dárců, jimiž byli mj. Jan ze Slavonic, kanovník v Olomouci a plebán v Moravičanech (sign. M II 79, M II 118, M II 119 — poslední z roku 1391) nebo kanovník Wolfgang (sign. M II 163, dar z roku 1408); jako příklad díla vzniklého přímo v Dolanech uveďme alespoň rukopis M II 193, kde je na posledním foliu poznámka: „Liber domus Vallis Josaphat ordinis carthusiensis prope Olomue scriptus per fratrem Georgium monachum eiusdem loci, anno Domini MCCCCXII. Deo gratias.“

⁹ Jindřich Šebánek, Archiv zrušených klášterů moravských a slezských, I, Brno 1932, Publikace Zemského archivu v Brně, nová řada, sv. I., č. 895, 900, 904, 908, 911, 912, 916, 917, 919, 923, 936, 968, 969, 971, 972, 974, 986, 994, 1022, 1036, 1042, 1048, 1054, 1055, 1074, 1082, 1086, 1088, 1095, 1100, 1103, 1106, 1108, 1118, 1131, 1133, 1142, 1156, 1187, 1188, 1189, 1191, 1209, 1210, 1216, 1243. Těchto 46 pergamenů od r. 1378 do zániku dolanského kláštera (poslední ze 6. ledna 1424) i stav jejich uchování je důkazem, že archiv byl zachráněn před vstupem husitských oddílů, nikoli vyhrabán ze zřícenin po demolici staveb.

¹⁰ Alois Vojtěch Šembera, Paměti a znamenitosti města Olomouce, Vídeň 1861, str. 70

¹¹ Další spojové prstence byly nalezeny na lokalitě r. 1956 (AR XII, 1960, str. 197, obr. 77 dole) a 1962 (Václav Burian, Nálezy ze středověkého objektu v Dolanech (výzkum 1962), Práce odboru společenských věd Vlastivědného ústavu v Olomouci č. 3, Olomouc 1964, str. 5).

¹² Ernst Samesreutter, Römische Wasserleitungen in Rheinland, 26. Bericht der römisch-germanischen Kommission, Berlin 1938, str. 68, obr. 21, str. 138, obr. 60 : 2.

Erforschung des Kartäuser-Klosters in Dolany (Bez. Olomouc). Die Grabung im Jahre 1972 gelangte ungefähr zu der Querachse des Kirchenschiffes (die vorausgesetzte Länge des Raumes beträgt 39 m beim Verhältnis der Breite und Länge des Raumes 1 : 5 nach anderen Kartäuser-Kirchen). In der Nordwand wurde teilweise ein Sandsteinportal abgedeckt, die Südwand ist durch eine Verbiegung in den mit dem Buchstaben O bezeichneten Raum unterbrochen. Bei beiden Längswänden sind erhöhte Ziegelstreifen gelegt. Diese Streifen biegen an den unterbrochenen Stellen der beiden Wände in der Mitte des Raumes nach Innen ein und bilden irgendeine exzentrisch unterbrochene „vorpresbyteriale Querwand“. Aus den erhaltenen Resten der quadratischen keramischen Fliesen ist ersichtlich, dass sie in Nordost-Südwestorientierten Reihen gelegt waren, in der Spalette des Nordportales senkrecht auf die Kirchenachse. Längs der Wände in der Breite der „vorpresbyterialen Querwand“ sind an Stelle der Pflasterung nur Streifen von ausgebreitetem Kalkmörtel. Östlich von der durch die erwähnte Querwand gegebene Grenze, etwas ausserhalb der Kirchenachse, hat man eine mit Ziegeln, Fliesen und Bruchstein eingesäumte Grabgrube festgestellt. Im Grab war höchstwahrscheinlich der erste Abt Stephan (†1421) beigesetzt, dessen Überreste von den im Jahre 1425 fliehenden Mönchen mitgenommen oder durch husitische Besatzung durcheinandergeworfen werden konnten. Quer durch die Kirche unter dem Niveau der Pflasterung wurde eine gemauerte Wasserleitungsrinne abgedeckt, in der eiserne Bestandteile einer Holzleitung waren (ringförmiges Verbindungsstück, Fanghaken). Ähnliche technische Details sind in kaiserzeitlichen Funden aus dem Rheinland bekannt. Im Südgemäuer des Raumes R hat man zwei gestörte Nischen entdeckt (die eine im Grundriss in L-Form), welche funktionell mit dem Altar in diesem Raume zusammenhängen.

Das Fundmaterial ist in Art und Zahl auf die bereits erwähnte Wasserleitung, Nägel (Zimmermanns- und Dachdeckernägel) und keramische Bruchstücke hier schon vom üblichen Charakter begrenzt, auf denen Glasur, eine rotbraune Linierung und eine muschelartige Spur nach dem Abschneiden des Bodens vorkommt.

STŘEDOVĚKÁ TVRZ VE HLINSKU U LIPNÍKA (okr. Přerov)

JIRÍ PAVELČÍK, AÚ ČSAV Brno

Při hloubení rýhy pro vodovod narazili dělníci v tzv. Vymětalíkově zahradě na základy středověké zemanské tvrze. Pomocí obnaženého zdíva a sondáže vrtáky se nám podařilo zjistit, že se jedná s největší pravděpodobností o základy obytné věže o rozměrech cca 8×8 m a o světlosti zdíva 60—80 cm. Základ byl vybudován z lomového kamene spojovaného tzv. horkou maltou. Nalezená keramika datuje stavbu do 14.—15. století.

Mittelalterliche Feste in Hlinsko bei Lipník (Bez. Přerov). Bei Terrainarbeiten im Zentrum der Gemeinde wurden Grundmauern der Turmfeste eines Landedelmannes aus dem 14.—15. Jahrhundert festgestellt.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1972

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Řihovský

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, M. Bálek, A. Životská

Na titulní obálce: laténská spona z Rajhradu

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Evidenční číslo ÚVTEI—73332

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejně